

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 80.—

Neodvisen političen list.

URHDMISTVO IN UPRAVNISTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rednopoliti se ne vsačajo. — Oglasi po tarifi.

Pisarnica vprašanjem naj se pošilja zavezan
za odgovor.

Račun po poštnem ček. uradu št. 12.022.

Ne odnehamo.

»Trbovlje! V tej besedi je
obsežna vsa sinteza poli-
tične organizacije samostoj-
no-demokratske stranke v
Sloveniji...«
(Uvodnik »Jutarnjega lista«.)

Vse polno gesel, vse polno fraz so že
vrgle slovenske politične stranke med
svoje volilce, toda o glavni stvari, ki go-
spodarsko in kulturno zadene prav vsa-
kega Slovenca, o tej niso govorili. Na
komando slovenskih političnih strank se
je moral slovenski volilec razvneti
za centralizem in avtonomizem, se
ogorčevati proti federalizmu in regional-
izmu, se razbiti zaradi liberalizma in
klerikalizma na dva dela, debatirati
obenem s svojimi voditelji o republika-
nizmu in monarhizmu, prenašati v lastni
rodbini prepričanje zaradi nešteti drugih
izgovorov, le o glavni stvari se ni govorilo
— o Trboveljski premogokopni družbi
je molčal ves naš tisk in so molčale
vse naše stranke.

In vendar je Trboveljska premogo-
kopna družba prvo vprašanje Slovenije,
ki zadeva prav vsakega Slovenca in ki
sega v prav vsak slovenski žep. Drag
premog — in izdelki naše industrije so
dražji ter v njeni posledici tudi kme-
tijski pridelki. Drag premog — in mili-
joni slovenskega narodnega premoženja
so izgubljeni v korist ljudi, ki stalno
žive izven naše države, a so gospodarji
našega premoga. Da bi imela Trbovelj-
ska ravno polovico manj dobička, da bi
izplačala samo 30 odstotno dividendo in
Slovenija bi razpolagala z 20 milijoni
dinarjev letnega prebitka. Stanovanjsko
bodo bi se dalo ubiti s tem denarjem,
naše gospodarstvo dvigniti in našo kul-
turo razširiti. Denarni deficit brez pri-
mere predstavlja za nas zato Trboveljska
premogokopna družba.

Voda niti v tem ni njeno najmanjše
mo. Trboveljska premogokopna družba
se ni zadovoljila s tem, da je s pomočjo
uslužljivih prijateljev nacionalizirala
samo sebe in postala gospodar sloven-
skega premoga, ona je šla še korak dalje
in hotela z dobičkom od tega premoga
osvojiti še slovenske denarne zavode.
S Slavensko banko je bil storjen zače-
tek, z Ljubljansko kreditno banko naj
bo zaključena nova faza zavojevanja Slo-
venije. Ne samo premogokopni v Trbov-
ljah, vsa Slovenija naj bo revir Trbo-
veljske!

In še ne zadosti! Trboveljska premo-
gokopna družba je hotela postati tudi
političen gospodar Slovenije, hotela je
imeti jamstvo, da nihče ne bo mogel na-
stopiti proti njej, da bo vse javno mne-
nje v njenih rokah in da se bo odira-
nje slovenskega naroda vršilo nemoteno.
V ta namen si je Trboveljska kupila sa-
mostojno demokratsko stranko in s tem
vladni pardon. V ta namen si je kupila
vse slovensko časopisje, da ne bodo
imeli samostojni demokrati težav, kadar
bodo branili interese Trboveljske.

Ne moremo trpeti, da bi se Slovenija
gospodarsko izmzgavala, še manj pa
moremo trpeti, da bi se z denarjem Tr-
boveljske naša javnost demoralizirala.
In zato smo stopili v boj s Trboveljsko
in zato v tem boju ne bomo odnehali.

Pa tudi ni več potrebno, da bi odne-
hali. Ne govori več samo Ljubljana, da
je treba pregledati, kako je Trboveljska
nacionalizirala samo sebe, to zahtevo
postavlja danes tudi Zagreb in ne bo
dolgo, ko jo bo postavil tudi Beograd.

Da pa se to zgodi čim prej, mora
skrbeti vsa slovenska javnost, se mora
za kardinalno vprašanje Slovenije za-
vzeti ves slovenski narod. Prepričani

Zasedanje skupščine se danes zaključí.

TISKOVNI ZAKON SPREJET. — ENAKO ZAKON O JUGOSLOVENSKEM
PANTHEONU. — VESTI O VSTOPU DAVIDOVIČA V VLADO.

Beograd, 4. avgusta. Politična situa-
cija v Beogradu je tekom večeršnjega
dne zabeležila več važnih momentov. V
zakonodajnem odboru je bil definitivno
sprejet tiskovni zakon. Danes bo zakon
izglašan v skupščini. Na večerajšnji
skupščinski seji je bil izčrpan ves dnev-
ni red. Sprejet je bil zakon o Panthe-
onu. Skupščina hiti z delom in, kakor
izgleda, se bo že danes zvečer razšla na

počitnice. Vlada je cel dan konferirala
o delu zakonodajnega odbora in o oblihi
spremembah v državi. Opozicija se bo
danes abstinirala iz skupščine. Vlada in
opozicija se pripravljata na hudo borbo
med narodom. Sedaj se vršijo konfe-
rence vseh glavnih odborov strank. V
političnih krogih se je sinoči mnogo go-
vorilo o vstopu Davidoviča v vladu.

RADIČEVSKI DRŽAVNI PODTAJNIK IMENOVAN.

Beograd, 4. avgusta. Zvečer se je vr-
šila konferenca vlade. Na njej so raz-
pravljali o oblihi situaciji in o delu v
skupščini. Vlada je sprejela poročilo
večine zakonodajnega odbora, ki je bilo
potem dano v tisk in bo razdeljeno po-
slancem. Vlada je sklenila, da se danes
zvečer skupščinsko zasedanje zaključí.
Ako se bo opozicija abstinirala iz skup-
ščine, bo vladna večina takoj sprejela
tiskovni zakon. Na konferenci vlade so
govorili tudi o resornih vprašanjih. Ra-
dičevski ministri so izjavljali, da je kralj
večraj podpisal tudi ukaz o imenovanju
novih državnih podtajnikov. Za podtaj-
nike so imenovani: v min. socialne po-
litike: dr. Basariček, v prosvetnem mi-
nistrstvu: dr. Pasarič, v agrarnem mi-
nistrstvu: Vlado Andrić, v finančnem mi-
nistrstvu Samuel Kocić.

Radikalni ministri so izjavili, da bo
skupno imenovanih 10 državnih podtaj-
nikov. Tako trdijo, da bo imenovan v
agrarnem ministrstvu za južno Srbijo —
Boža Milovanović, za Vojvodino Ivković.
Za podtajnika v ministrstvu za šume in
rude bo imenovan Lazar Šuvaković.

NOVI VELIKI ŽUPANI NA HRVAT- SKEM.

Beograd, 4. avgusta. Sinoči so v kro-
gih radičevskih poslancev trdili, da je
kralj podpisal Maksimoviću ukaz o ime-
novanju novih velikih županov. Za veli-
kega župana v Zagrebu je imenovan
dr. Treščec, v Karlovcih Zdravković, v
Osijeku dr. Gaj, v Sremu dr. Barer. Vsi
omenjeni so radičevci. Kralj je na Ble-
du obenem podpisal ukaz o upokojitvi
d sedanjih velikih županov.

Beograd, 4. avgusta. Zemljoradniški
poslanec Čeda Kokanović je pred-
ložil predsedništvu skupščine zakonski
predlog o spremembi in dopolnitvi ure-
be o postopanju begluškega zakona za
Bosno in Hercegovino od 12. maja 1921.
Zakonski načrt vsebuje 140 členov z do-
polnitvami. Kokanović zahteva, da se
stvar nujno reši.

ZDRAVSTVENO STANJE G. PAŠIČA UGODNO.

Beograd, 4. avgusta. Iz Karlovih Va-
rov poročajo, da so zdravniki: dr. Be-
sarović, Toepfer, dr. Mixa in dr. Adler
izdali komunikacijo o Pašičevem zdravstven-
nem stanju, ki se glasi: Pri današnjem
pregledu g. Pašiča in pri študiranju re-
zultata raznih analiz, izvršenih v pretek-
lem tednu smo ugotovili, da je preneha-
lo vnetje žolčnega sistema radi kamna.
Temperatura je normalna, puls krepek
in ritmičen. Zlatenica je izginila na
obrazu, prav tako tudi na sluznicah. Te-
lesni občutek je dober, subjektivno raz-
položenje bolnika izvrstno. Appetit dober.

smo, da se bo to tudi zgodilo, ker vsak,
kdor bo v tem boju molčal ali celo po-
magal Trboveljski, za tega bo slovenski
narod znal, da je — kupljen.

KOMBINACIJE OPOZICIJE.

Beograd, 4. avgusta. Veliko zanimanje
političnih krogov je vzbudila vest, da je
bivši demokratski poslanec Gjoka Popo-
vić govoril na Radičevem shodu v Crik-
venici. Opozicija misli, da pomeni to, da
hoče biti Stjepan Radić solidaren z opo-
zicijo in da na jesen ne bi mogla biti
izključena kombinacija Ljuba Jovanović-
Davidović-Stjepan Radić. Stjepan Radić
je Popoviću obljubil, da ga bo sprejel za
svojega poslanca.

JUGOSLOVANSKI KLUB V NEPRILIKI

Beograd, 4. avgusta. Na konferenci Ju-
goslovanskega kluba so razpravljali o si-
tuaciji. Položaj klerikalcev je zelo težak.
Izgleda, da so klerikalci radi vstopa posl.
Pucija v hrv. selj. klub vztrajali na tem,
da blok zavzame energično stališče proti
sedanji vladi. To je glavni vzrok, da se
šefi bloka niso mogli takoj sporazumeti,
ker so bile zahteve klerikalcev preostre
in nesprejemljive.

PROTEST OPOZICIJE PROTI TISKOV- NEMU ZAKONU.

Beograd, 4. avgusta. V zakonodajnem od-
boru je večeraj vladna večina izglasovala
tiskovni zakon. Danes bo ta zakon izglasovan
v skupščini. Opozicija je sklenila, da se da-
njašnje seje skupščine ne udeleží. Sinoči so
se sestali šefi opozicijskih grup in člani
opozicije v zakonodajnem odboru. Na se-
stanku so sklenili, da se popolnoma absti-
nirajo iz skupščine. Danes pred sejo skup-
ščine bo opozicija na posebni seji stilizirala
svojo izjavo. V skupščini bo prvi poročal
v imenu manjšine dr. Zanić, nato bo posl.
Grol prečital izjavo opozicije o njenem ab-
stiniranju. Po izjavi bo opozicija v znak pro-
testa radi reakcionarne in nazadnjaškega
tiskovnega zakona zapustila parlament in
prepuščala večini, naj sama izglasuje tiskovni
zakon. Skupno z opozicijo bodo nastopili tudi
zemljoradniki in samostojni demokrati. Z
izglasovanjem tiskovnega zakona bo skup-
ščina razpuščena.

ZA ODPRAVO KRIZE V LESNI INDU- STRIJI.

Beograd, 4. avgusta. Sinoči so poslanci HSS
in radikali z Vlado Andrićem na čelu izro-
čili ministru za šume pisмено predstavko
radi nastale krize v lesni in rudarski indu-
striji v vseh prečanskih krajih. Posledice
krize se jasno vidijo zlasti v Bosni in Slo-
veniji ter ogrožajo eksistenco vseh državnih
podjetij. Iz državnih rudnikov je bilo od-
puščeno večje število delavcev. Minister je
obljubil, da bo storil vse potrebne korake,
da se stanje zboljša.

OPTIMISTIČNI ZAJEDNICARJI.

Beograd, 4. avgusta. Zajedničarji izjavljajo,
da je posl. Marko Došen večeraj prisostvoval
v Zagrebu seji Hrvatske Zajednice in tako
postal njen član. Obenem so se širile s tem
v zvezi tudi vesti, da je Marko Došen izstopil
iz Hrv. selj. kluba. Za zajedničarje je to zelo
važno, ker bodo mogli sedaj, ko se je njih
število zvišalo na šest poslancev, ustanoviti
svoj posebni klub.

VELIKE DRAGINJSKE DEMONSTRACIJE V ITALIJI.

Rim, 4. avgusta. V St. Giovanni je pri-
šlo do krvavih spopadov med prebival-
stvom in policijo. Prebivalstvo je nam-
reč protestiralo proti draginji. Pri de-
monstracijah so bile štiri osebe ubite in
15 težko ranjenih. Tudi policija ima tež-
ke izgube.

Seja skupščine.

ZA ODPRAVO »PRUGELPATENTA«. — SI-
JAJEN GOVOR POSL. ANGELENOVIČA.
ZAKON O PANTHEONU SOGLASNO
SPREJET.

Beograd, 4. avgusta. Skupščinska seja se je
pričela ob 18.45. Obisk je bil zelo dober, tudi
galerije so bile polne, dasi dnevni red ni bil
nič kaj pester. V predhodnem delu seja je
bil prečitan ukaz o predsedniku in članih
glavne kontrole, dalje, da je zakonodajni od-
bor končal delo na tiskovnem zakonu in da
se slednji nahaja pred plenurno narodno
skupščino, ki bo o njem razpravljala. Pravni
minister je zahteval, da se izročita sodišču
poslanec HSS Marko Došen radi prestopka
po §§ 103. in 104. srb. k. z. in Juraj Znidarić
radi prestopka klevet.

Takoj po prehodu na dnevni red je posla-
nec Zanić predlagal, da se takoj ukine
cesarska naredba t. k. Prügelpatent od 20.
aprila 1854. in okrožnica c. kr. glavnega za-
povedništva v Zagrebu od 16. septembra
1873. Dr. Zanić utemeljuje svoj predlog in
pravi, da sta se oba patenta uporabljala zlasti
pri prošlih volitvah. Skupščina sprejme Zani-
čev predlog. Ta predlog je bil takoj izročem
zakonodajnemu odboru, ki ga mora najkas-
neje v roku treh dni rešiti.

Na dnevni red pride potem zakonski načrt
posl. Moskovljevića in tovarišev o ustavitvi
postopanja in izvrševanja odlokov v agrarnih
pravdah v Dalmaciji. Moskovljević zelo obsež-
no motivira svoj predlog. Nato pa mu odgo-
varja v tej zadevi pristojni minister Pavić
Radić, ki pravi, da je v svojem zadnjem
govoru pri debati o dvanaestih izjavil, da
bo agrarno vprašanje v kratkem rešeno in
sicer s posebnim zakonskim načrtom. Zato
smatra, da je Moskovljevićev predlog odveč
in da hočejo zemljoradniki le tekmovali s
HSS v popularnosti. Ako v imenu vlade od-
govorni minister izjavi, da bo ta stvar reše-
na, potem je odveč, da opozicija zahteva, da
se ta stvar reši. Da pa se vendar ne bi o tej
stvari posebej razpravljalo, izjavlja, da v ime-
nu vlade sprejme nujnost tega predloga. Mo-
skovljević se brani, da je svoj predlog po-
stavil zato, da se ta stvar reši takoj, ne pa
na jesen. Skupščina je sprejela nujnost tega
načrta.

Nato je bilo sprejeto poročilo odbora za
proučevanje zakonskega predloga o spre-
membi teritorialne pristojnosti kotarskih so-
dišč v Zvorniku, Bjelini in Brčkem. Glasovalo
je 194 poslancev.

Sledilo je poročilo odbora za proučevanje
zakonskega načrta o narodnem priznanju za
domovino zaslužnim ljudem (zakon o Panthe-
onu). Crnogorski federalist Sava Vučetić je
izjavil, da on in njegovi tovariši ne morejo
odobriti v vojni zgodovini države znane ne-
lojalnosti nekaterih poedincev. Zato zapu-
šča sejo. Za njim je govoril izvestitelj ve-
čine Lalošević.

Na koncu je govoril še poslanec Grga
Angeljinović, ki je s svojim govorom
navdušil celo narodno skupščino. Večkrat je
šel burne aplavze desnice in leve. Izjavjal
je med drugim tudi sledeče: Ako katera na-
cija dolguje zahvalo prejšnjim generacijam,
zahvalo junakom, ki so padli in umrli na po-
lju časti, to dolguje naš narod. Čela naša
zgodovina ni nič drugega, nego velik boj za
naš narodni obstoj, za naše narodno življenje.
Ako uporabim frazo, je vsa naša zemlja ve-
lik pantheon, ona sama velika grobnica za
svobodo in čast našega naroda padlih jun-
kov. Ze odkar so se naši pradedi naselili
na tem polju, se vršijo neprestani in krvavi
boji, v katerih smo ohranili zemljo in narod-
no življenje. Svetovna vojna naj bo konec te
velike epohe krvavih bojev za naše življenje.
Zato se v imenu manjšine pridružujem pred-
logu vlade, ki hoče na viden način izkazati
časti tem borcem za svobodo.

Angeljinović predlaga nato, da se prene-
sejo v Pantheon tudi ostanki Frana Supila.
Min. za vere se zahvaljuje Angeljinoviću in
priznava zasluge pokojnega Supila. Pripomni-
nja pa, da je mnogo za ujedinenje zaslužnih
mož. Zato ne more upoštevati njegovega
predloga, ker zakonski načrt velja samo za
narodne poslance in oficirje. S tem vpraša-
njem pa se bo vlada bavila posebej. Nato
je bil soglasno z 201 glasovi sprejet zakonski
načrt o Pantheonu. Seja je bila zaključena
ob 20.30., prihodnja se vrši danes ob 11. dop.
Dnevni red današnje seja je sledeči: Poročilo
odbora za tiskovni zakon, poročilo odbora za
prošanje in pritožbe in volite odbora za pro-
učevanje zakonskega načrta Moskovljevića in
tov. o agrarnih pravdah v Dalmaciji.

DEMANTI BOLGARSKE VLADE.

Sofija, 4. avgusta. Bolgarska vlada de-
mantira vse vesti o ultimatumu turške
vlade in zatrjuje, da so odnosi med
obema državama povsem normalni.

Vodstvo Radičeve stranke in Slovenija.

Nedeljski »Jutarnji list« je priobčil na prvi strani debelo tiskan članek z naslovom: V Hrvatski dobro — v Sloveniji še bolje!

Članek je očitno inspiriran od vodilnih članov Hrvatske seljačke stranke in pisan v onem briljantnem slogu, ki je odlikoval znane članke »naročite stranke«. Zato smemo smatrati uvodnik »Jutarnjega lista« kot oficijelno mnenje vodilnih politikov Radičeve stranke o današnjem položaju. Z ozirom na veliko vlogo, ki je pripadla Radičevi stranki posebno pri določevanju vladne politike v Hrvatski in Sloveniji, pa je uvodnik »Jutarnjega lista« tudi program vladne politike v Sloveniji. Zato smatramo za nujno potrebno, da podamo uvodnik »Jutarnjega lista« v celoti, zlasti še, ko je »Slovenski Narod« že skušal falzificirati misel izvajanj »Jutarnjega lista«, da bi svetelja njegova partizanska špekulacija. Zaradi večje jasnosti bomo nekatere odstavke posebej podčrtali, da bo program nove vlade do Slovenije vsem jasen.

Značilni uvodnik »Jutarnjega lista« se glasi:

»Na Hrvatskem dobro — v Sloveniji še bolje!

Ko je bil pred dnevi potem zakonitih zastopnikov naroda, organiziranih v radikalni in seljaški stranki, sklenjen sporazum med Hrvati in Srbi, tedaj je marsikdo mislil, da se bodo čez noč izvršile temeljite spremembe na vseh poljih narodnega dela, najprej pa v vrstah državne uprave. Tako se je vsaj vedno dogajalo pri spremembi režima. To je bilo tudi razumljivo, ker je sprememba režima dosedaj pomenila pravzaprav samo spremembo akterjev v izvrševanju oblasti. Svrha sporazuma med Hrvati in Srbi in pri sklepanju sporazuma postavljeni cilj sta znatno večja ko prevzem in izvrševanje upravne oblasti. Kakor ni sporazum suhoparno pisan dogovor in protokol, temveč stvar srca in čustvovanja, ko tudi razuma, zato tudi pri določevanju sporazuma ni bila glavna svrha in glavni posel razdelitev ministrskih portfeljev, kaj šele razmestitev posameznih uradnih uradnikov. In zato vidimo, da so v glavnem še danes na vseh mestih ljudje bivšega režima, postavljeni na poizkušnjo, da sami popravijo vse zablode, ki so jih za časa prejšnjega režima in pod vplivom samostojnih demokratov vršili med narodom.

Napaka bi bila, da bi se sporazum Hrvatov in Srbov manifestiral v preganjanju in persekuciji uradniškega aparata. To napako se je delalo v preteklosti in zato se je ne sme ponoviti v sedanjosti. Spremembe posameznih oseb se ne bodo vršile v znaku preganjanja niti kaznovanja, temveč bodo posledica organske preureditve vsega javnega življenja in izvajalo se bo samo ono, kar bo zahtevalo življenje in njegove potrebe.

Narodna skupščina odhaja na počitnice. In naravno je, da se skupščinsko delo v tej dobi prekrine in da se ustvari možnost za pripravo parlamentarnega dela na jesen. Vlada bo kljub poletnim počitnicam v glavnem ostala z majhnimi posledki skupaj, ker to zahtevajo interesi države in naroda, naroda, ki po 7letnem tedlu ali slabem delu, prikaže intenzivno in uspešno delo onih, katerim je poverjena uprava države. Poletne parlamentarne počitnice bodo uporabljene, potem ko bo izvršeno imenovanje državnih podtajnikov, oblastnih županov itd., v posameznih ministrstvih za izdelovanje zakonov, ki so najnujnejši in ki imajo priti s pospešitvijo pred Narodno skupščino. Med drugim bo izdelan zakon, s katerim bo končno odstavljeno z dnevnega reda agrarno vprašanje, ki je istočasno i gospodarsko i politično vprašanje. Če se vsopredno s tem povrne red v našo upravo, sodiščem povrne njih tradicionalna neodvisnost, ako se narodu najamajšo njegove demokratske pravice, pravico zborovanja, govora in svobodnega razražanja misli potom diska in če se najamajši vsakemu Slovancu njegova najsvetejša pravica — svoboda in nedotakljivost hišnega praga, tedaj bo na Hrvatskem — dobro.

In Slovenija?

Dočim je treba v Sloveniji samo popraviti storjene napake in uvesti red in dati normalnemu teku krvi svobodno tek, pa stoji stvari v Sloveniji popolnoma drugače. Naš svet, tako v Zagrebu kot v Beogradu, se premalo bavi s Slovenijo in ji posveča premalo pažnje. In vendar je Slovenija sestavni del naše države in slovenski narod eden od najbolj marljivih.

Slovenija predstavlja

dva narodna tipa:

kranjski in štajerski. Ni samo slučaj, da je Slovenija razdeljena na dve oblasti, nasproti so to razdelitve zahtevali v prvem oziru gospodarski momenti, a v drugem, ker se kulturni razvoj Kranjske in Štajerske znatno razlikuje. Pod različni vplivi sta se tudi različno razvijali. Te črtenice se ne sme izpustiti iz vida in z njo je treba brezpozorno računati. Vpliv liberalnega duha je bil znatno močnejši v štajerskem delu, kakor v kranjskem, kjer je bil vpliv Rima tako močan, da je danes Kranjska menda na vsem

evropskem kontinentu najbolj klerikalna dežela. Kranjski klerikalizem je bolj organiziran in bolj globok ko celo belgijski klerikalizem. In če ne bi Radičev pokret na Hrvatskem imel nobene druge zasluge, kakor to, da je podrl in onemogočil klerikalizem, bi že iz tega razloga predstavljal ta pokret neprecenljiv kulturni dobiček.

S tema dvema elementoma, s klerikalizmom na Kranjskem in z liberalnim vetričem na Štajerskem se mora računati. Iz tega se takoj vidi, da bo posel v Sloveniji mnogo težji in delo mnogo dolgotrajnejše, kakor na Hrvatskem po sklenitvi sporazuma.

Če Slovenci danes niso zastopani v vladi, potem je to posledica posebnih odnosov, ki vladajo v Sloveniji. Oni, ki so politično organizirani v klerikalni stranki, predstavljajo antinacionalni in anacionalni ultramontanizem. Liberalni del je slab, njegova politična organizacija pa je organizirana na tororju in korupciji.

Trbovlje!

V tej besedi je obsežna vsa sinteza politične organizacije samostojne demokratske stranke v Sloveniji, njen izvrševalni organ pa je ORJUNA. Sila in denar, to sta bili dve stebrni točki, okoli katerih se je sukala in se še danes suče politična organizacija samostojne demokratske stranke v Sloveniji.

Vse ono, kar se more subsumirati pod pojem Trbovlje, to pa so one brezštevne takozvane nacionalizacije, se mora brezobzirno podvreči reviziji.

Izvršilni organ samostojne demokratske stranke, ki se imenuje Orjuna, tega treba spraviti v meje njegovega dopustnega delovanja. Smo država, ki ima zadosti i vojske i orožništva i policije, in zato ni treba nikomur, najmanj pa politični stranki, da vzdržuje teroristične organizacije, pa naj nosijo one kakršnokoli obeležje in kakršnokoli nacionalistično etiketo.

Da se normalizirajo razmere v Sloveniji in da se zopet spravijo v sklad med slovenskim in nemškim elementom, ki predstavlja veliko gospodarsko silo, treba popraviti vse one napake, ki jih je na posamezniku in na imovini izvršil teror. Naša naloga je, da tuje, ki so pod silo razmer prisiljeni, da žive v naši sredi, privemo z ljubeznijo in uslužljivostjo k sebi, da postane za njih nepotrebno, da bi ljubimkali s komurkoli preko meje. Slovenski element, gotovo pa naš hrvatski — in mislimo, da tudi slovenski — ima v sebi mnogo asimilacijske sile. To dokazuje tisočletnica naše preteklosti, ki nam pravi, da niti en tuj element, ki smo ga našli na svojem teritoriju, ali ki se je favoriziral v naših krajih naselil, nas ni mogel podrediti ali denacionalizirati. Nasprotno, se je nam posrečilo te elemente podrediti in jih posvojiti.

Nimamo interesa, da se zaradi lastniške pravice ene hiše, enega doma, razvzemajo strasti in vznemirja javno mnenje doma in da se iznašajo naše domače stvari — in to majhne in malenkostne stvari — pred veliko Evropo.

Da se normalizirajo razmere v Sloveniji, ne gre samo v izmenjavi tega ali onega velikega župana, temveč gre za izdelavo novega sistema v obeh pokrajinih, ki po svoji legi naravno gravitirajo proti Hrvatski, Kranjska proti Gorskemu Kotaru, Štajerska preko Zagorja k Zagrebu. Ena prvih nalog naših narodnih poslancev in ministrov HSS bo morala biti, da se Štajerska preko Rogatca in Krapine zveže z Zagrebom, Kranjska pa da dobi kratko zvezo z morjem Poudarili smo, da je treba v Sloveniji izdelati čisto nov sistem. Ta sistem se mora nasloniti na svobodoljubne elemente, ki ne pripadajo teroristični organizaciji samostojnih demokratov in katerim njih svobodoljubni duh ni dovolil, da bi šli med klerikale. Te svobodoljubne posameznike in dele naroda, ki so z današnjim stanjem v Sloveniji nezadovoljni, treba združiti in jim dati možnost za delo, ki ne bo lahko in hitro končano. V Sloveniji treba pričeti s podrobnim delom od spodaj! V prvi vrsti treba preprečiti, da bodo javni nameščenci eksponenti političnih strank. Pričnica in izpovednica na Kranjskem morata prenehati biti agitatorici G. Korošca, učitelj na deželi pa agitatorji in propagatorji žerjavščine. Učitelj se mora vrniti v šolo, duhovnik pa v cerkev. Poštni uradi morajo prenehati biti tajništva in informacijske pisarne samostojne demokratske stranke. Slovenskega seljaka, ali kakor se sam imenuje, kmetu, treba odpreti pot neoviranega gospodarskega razvoja, njemu treba dati možnost eksistence, da tudi na tem delu države zavete blagostanje.

Hrvatski narodni zastopniki, ki so bili deloma izvoljeni tudi v Sloveniji, se ne smatrajo samo zastopnikom hrvatskega naroda, temveč čutijo dolžnost, da zastopajo tudi one, ki danes niso zastopani po krivici in zablodi one gospode tam in tako, kakor bi morali biti zastopani.

Hrvatski narodni zastopniki bodo poskrbeli, da bo na Hrvatskem dobro, a v Sloveniji — še bolje!

Falzifikat »Slov. Naroda«

Na ta uvodnik »Jutarnjega lista« je reagiral v uvodniku »Slovenski Narod« in sicer na način, da ne moremo njegovega uvodnika imenovati drugače, kot falzifikat uvodnika »Jutarnjega lista«.

Iz vsega uvodnika je iztrgal tri misli in še te nepopolne in vse te tri deloma stranske misli označil kot glavne misli, zato da je mogel potem stakirati svoj novi slager o velehrvatsstvu, ki da hoče pojesti Slovenijo!

Cisto je pa prezl vse, kar govori »Jutarnji list« o Trbovljah, čisto je zamolčal, kar piše »Jutarnji list« o klerikalizmu in niti z besedico ni omenil, da zahteva »Jutarnji list«, da se zveže Kranjska z morjem, Štajerska pa preko Krapine z Zagrebom. Ravno

tako pa molči »Slovenski Narod« čisto o tem, da zahteva »Jutarnji list«, da prenehajo biti javni nameščenci eksponenti političnih strank in da treba uvesti režim, ki bo varoval vse državljanske svoboščine vsakega posameznika.

Ne čudimo se, če je »Slovenski Narod« docela zamolčal pasus o Trbovljah ker samo s tem pasusom je bil zadet na smrt, ko grozi revizija načina nacionalizacije Trboveljske premogokopne družbe za vedno zapreti samostojnim demokratom oni fond, ki je vzdrževal samostojno demokratsko časopisje, v katerem igra najbolj klavno vlogo ravno falitni »Slovenski Narod«. Da je torej »Slovenski Narod« ta pasus zamolčal, se ne ču-

dimo, kakor tudi le predobro razumemo, da ga je ravno ta stvar tako pogrela, da se je zatekel k falzifikatu. Trbovlje so pač najbolj ranljivo mesto samostojnih demokratov in da bi to rano vsaj malce ublažili groze z agitacijo o velehrvatskih aspiracijah radičevcev. Zdi se nam več kot smešno misliti, da bi v državi, kjer je odločilna moč v rokah Beograda in ne Zagreba, moglo postati velehrvatsvo nevarnost in zdi se nam, da bi težko razložili vedstvo Radičeve stranke, če bi mu pripisovali to ambicijo, da hoče prodirati z velehrvatsvom v Slovenijo.

Sicer pa je »Slovenski Narod« sam razkril lažnost svoje trditve, ko je iz nepravdnosti ponatnil tudi ono polovico stavka, ki pravi, da se mora vlada nasloniti na one svobodoljubne Slovence, ki niso za samostojno demokratsko nasilje, ki pa tudi ne morejo biti klerikale. (Ta zadnji del je »Slovenski Narod« seveda izpustil.) Ni upalil svoječasni bavbav »Slovenskega Naroda« o protidržavni nevarnosti radičevcev in ne bo upalilo njegovo najnovejše strašilo z velehrvatsvom.

Nad vse značilno pa je, da je »Slovenski Narod« docela zamolčal vse, kar govori »Jutarnji list« o klerikalizmu. Mladinski popoldnevnik se pač zaveda, da bi mu ušli zadnji pristaši, če bi čitali v »Jutarnjem listu«, da so radičevci veliko bolj protiklerikalni, kakor pa vsi naši mladinci, ki so pač znali proti klerikalcem kričati, ne pa tudi delati.

Glavna kost pa je za »Slovenski Narod« nastop »Jutarnjega lista« za naše Nemce. O manjšinskem vprašanju smo že dosti pisali in kakor v mnogih drugih stvareh, tako se nismo tudi tu strinjali z mladinsko gospodo. Vsed predvojnih in medvojnih tradicij menda ni v Sloveniji vprašanja, kjer bi vladala taka nejasnost, ko v manjšinskem. Zato je treba tu vsako stališče na široko pojasniti in ga s konkretnimi primeri oživeti, ker drugače je vse polno prilike za napačne interpretacije in tudi falzifikate, kakor dokazuje uvodnik mladinskega popoldnevnika. Iz tega vzroka pa se danes tudi ne moremo pečati s tem vprašanjem, temveč storimo to ob priliki, ko bo morda tudi »Jutarnji list« izpopolnil svoja izvajanja.

Ni bolj žalostnega za politiko, kakor če je tako slaboten, da si ne upa pogledati resnici v oči. Glavna misel uvodnika »Jutarnjega lista« je izražena v besedi »Trbovlje! In to misel je mladinsko glasilo premolčalo.

S tem pa je tudi povedalo, zakaj kliče: Pustite pri miru Slovenijo! in s tem je obenem pozval vse prave slovenske patriote, da store vse, da vlada Slovenije ne bo pustila pri miru, temveč da bo izvršila revizijo raznih nacionalizacij in potipala Trboveljsko premogokopno družbo, ki je v hipu, ko je segla v naše politično življenje, — postala izvor vsega zla, ki tare naše javno življenje!

Ne predebele!

Nedeljski »Slovenec« poroča, da je uspeh Jugoslovanskega kluba, če so dosežene olajšave glede davka na delavski zaslužek. Čudimo se, da se »Slovenec« ne sramuje uporabljati tako demagoških neresnic, ki bi bile vredne kvečjemu mladinske »Domovine«.

Podi zato še enkrat konstatirano, da je edina zasluga, če je bil davek na delavski zaslužek omiljen, radičevskega poslanca Trnjara, ki je po poklicu grafičen delavec. Zagrozil je, da izstopi iz kluba, če se davek na ročno delo ne odpravi. Vsed svojega energičnega nastopa je bil nato posl. Trnjar pri-tegnjen k seji ministrskega sveta, kjer je go odločnem nastopu dosegel znane olajšave. Zato smemo brez vsega reči, da bi brez poslanca Trnjara bil davek na ročno delo sprejet, kakor je bil predlagan.

Prav radi verujemo, da je bil tudi Jugoslovanski klub za odpravo tega davka. Toda, kateri opozicijski klub ni pri nas dosledno za odpravo vseh davkov? Kateri davek pa je bil zaradi tega že odpravljen? Cisto lepo je, če »Slovenec« svoje poslance hvali, bilo bi pač prežalostno, če jih ne bi hvalili niti »Slovenec«. Toda zaradi tega ni treba lagati! Naj bo »Slovenec« uverjen, da s tako lažljivo reklamo svojim poslancem le slabo služi, ker naš narod še nikdar ni bil za tiste srake, ki se bahajo s pavovim perjem!

Politične vesti.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo zaključena. Trgovinska pogajanja, ki so se vodila z Avstrijo, so zaključena. Sestavljeni sta dve konvenciji: trgovinska pogodba in konvencija o veterinarski službi. Naša delegacija je načrt konvencij predložila danes zunanjemu ministrstvu. Ko odobri skupščina konvencije, stopi trgovinska pogodba z Avstrijo v veljavo.

Okoli čl. 74. tiskovnega zakona. Vlada je končno vendarle popustila in odobrila sledečo stilizacijo čl. 74.: Popolna ali v izvečku objavljena resnična in nepristranska poročila o razpravah narodne skupščine ne tvorijo kaznive odgovornosti, če ne vsebujejo kaznivega dejanja proti kralju, članom vladarske hiše in če ne pozivljajo državljane, da s silo menjajo ustavo in obstoječe zakone. Časopisi, ki objavljajo ta poročila, so dolžni objaviti zahtevane popravke. S to stilizacijo je spor okoli čl. 74. likvidiran in naša država obvarovana sramote, da bi morali novinarji odgovarjati za napake poslancev.

Orjuna proti vladi RR. Glavni odbor Orjune je sklenil sledečo strankarsko resolucijo: Blok radikalov in radičevcev je nov člen v vrsti eksperimentov, s katerimi brezvestni partizani zavirajo že sedem let napredek Jugoslavije. Glavni odbor Orjune, dosleden nadstrankarskemu (!) in protipartizanskemu (!) značaju svojega pokreta, zavzema najostrejša stališča proti tej kombinaciji, ki je rezultat strankarskega aranžmana dveh plemenskih strank. V zvezi, da je Orjuna edini pravi nosilec integralnega jugoslovenskega narodnega edinstva, je Orjuna pripravljena, da kombinacija RR ni niti pozvana in

niti sposobna, da z medsebojno neiskrenostjo in izigravanjem reši problem, ki zahteva iskrenost, ljubezen in poštrevost enako za vsa tri plemena in bo zato Orjuna, do konca dosledna, nadaljevala v narodu najostrejšo borbo proti prevari, da je mogočna, srečna in napredna Jugoslavija mogoča brez edinstvene jugoslovenske nacionalne zavesti. — Vsed kuriozitetne resolucije smo jo objavili v celoti, da vidi javnost, kaj vse se servira v Jugoslaviji kot nadstrankarstvo. Političnega pomena pa resolucija nima, o čemer se bodo še prepričali tudi njeni vodje. Bojimo se, da prepozno.

Resnica prihaja vendarle na dan. Mi še dolgo od tega, ko so mladinski listi pisarili, da je nastal v radičevskih vrstah razkol in da postajajo disidenti vedno močnejši. Pa vse te napovedi so se izkazale kot zelo slabe pobožne želje in disidenti so doživeli povsod zaporedoma same neuspehe. Ti so so postali končno tako očitni, da jih niso mogli tajiti niti najbolj fanatični nasprotniki radičevcev in tako je moral končno pripadati tudi mladinski popoldnevnik in priznati, da se je v Zagrebu v nedeljo vršilo zborovanje delegatov HSS in da so vsi 103 delegati odobrili politiko St. Radiča in obsodili disidente in da se ni našel niti en delegat, ki bi zagovarjal disidente.

Zatišje na maroški fronti. Maršal Pétain se je vrnil iz Maroka v Pariz in se je takoj po njegovem prihodu vršila v predsedstvu vlade konferenca, kateri so prisostvovali poleg predsednika vlade še vojni ministri in maršal Pétain. Po poročilih pariških listov je podal maršal Pétain na tej konferenci poročilo o stanju na maroškem bojišču ter zahteval, da se v Maroku takoj pošljejo še dve infanterijski diviziji in večje število topništva. — Na maroškem bojišču vlada zatišje. Abdelkrim utrjuje svoje postojanke, dočim prihajajo na fronto vedno nova francoska ojačenja. Tudi Španci pripravljajo ofenzivo proti Rifanom.

Italijanska svoboda. Dopisnik ameriškega lista v »Chicago Tribune« je bil od italijanske vlade izgnan iz Italije, ker da je nezajeljen tujec. Kakor poroča dopisnik v nemškem rimskem listu, je bil izgnan vled svojih poročil o Matteottijevi aferi.

Prosveta.

KONCERT DELAVSKIH PEVSKIH DRUŠTEV.

V avgustu, torej v vročini, je koncerti dokost. Doživeli smo ga v soboto zvečer v Unionski dvorani, priredila so ga delavska pev-ska društva, ki so se zbrala v Ljubljani povodom slavnosti 40letnice svojega najstarejšega strokovnega društva.

Kar naprej povemo: Z največjo skepsno smo šli na koncert, kajti od delavcev, ki po svoji težki službi v rudnikih in tovarnah ter raznih drugih obratih z velikim idealizmom zahajajo zvečer k pevskim vajam vendar ne moremo zahtevati takega prednašanja kot ga lahko pričakujemo od drugih naših pevskih društev. Toda bili smo presenečeni v dobrem smislu besede. Noben pevski zbor, ki je nastopil na koncertu ni pel slabo. Glede vsoprednega samega bi se dalo mnogo pisati. Dobrih skladb je bilo na njem bore malo, mnogo pa takih, ki na resen koncert ne spadajo in več takih, ki so bojna gesla proletarskih organizacij — večinoma nemškega izvora in so navduševalne himne vseh onih, ki se za kruh boré. J. Schen, nam popolnoma nepoznana glasbena veličina, je prvačil.

Skupni zbor vseh združenih delavskih pevskih zborov, broječ okoli 180 pevcev, je pel njegov delavski pozdrav docela enotno, s dobro intonacijo, primerno navdušeno, četudi premalo ostro. Niti v tenorjih, niti v basih nismo opazili preveč krhkih, surovih glasov. Čutilo st je, da so znali posamezni zbori pesem prav dobro in imponiral nam je skromni pa vseeno zamozavestni nastop mladega pevovodje g. Krista Perka, ki je že pri popoldanski vaji mahoma obvladal pevce iz raznih krajev, vajene raznih pevovodij. Podrobne kritike o petju vseh nastopajočih zborov ne nameravamo pisati. Povemo le, da so nekateri peli zelo dostojno in lepo, med njimi nekateri obe pesmi na pamet, brez not, da so peli slovenski zbori boljše kot hrvaški gost radniško pevačko društvo »Jednakost« iz Zagreba in da se je najbolj odrezal pevski odsek Grafika iz Ljubljane pod vodstvom g. Danila Bučarja, danš so bili v Jerebovi »O kresu« tenorji zelo skregani s čisto intonacijo.

Pevovodje so nastopali pogumno s kajeme onega »Svobode« v Hrastniku, ki je Adamičevega »Vasovalca« in Mirkovo »Na trg« razvelel do nezasišanih dolžin in neverjetne dolgočasnosti. Delavsko glasbeno društvo v Ljubljani je pelo dva Adamičeva moška zbora »Je pa davi« in »Serenado«, obe z baritonim solom g. Zupana, ki ima lep glasovni material, katerega bi bilo škoda prešati v nemar in ne izobraziti.

Koncert je trajal skoro tri ure. Dvorana je bila skoro popolnoma zasedena in občinstvo je vse nastope sprejelo z živahno, včasih prav burno pohvalo. Pevovodje in pevec vseh sedeljujočih društev pa naj prejmejo za svoj trud in za svojo poštrevost naše odkrito priznanje. Njihov nastop nam je bil v veselje.

Z. P.

»Prerod« s prilogo »Zdravje«. Ravnokar je izšla 8. številka tega obče priljubljenega lista z zelo bogato vsebino. List se je v mad-njem času zelo razširil, kar je gotovo dokaz, da zastopa pravilno usmerjeno stališče v trez-nostnem gibanju. Naše čitatelje pa posebno zanimala priprava za ohranitev sadjevca ali vina v sodih, kar pomeni za našo državo izreden napredek. Škoda, da nimamo prostora o tem natančneje spregovoriti. Zato svetuje-mo vsem brez izjeme: naročite list pri upravi »Preroda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Ne bo Vam žal!

Dnevne vesti

VLADA IN TUJSKI PROMET.

Železniški minister Radojević je dovolil polovično vožnjo vsem tujcem, ki prebijejo 14 dni v našem Primorju. Kakor je odredba ministra Radojevića dobra, tako je le polovičarska, dokler niso dovoljene obiskovalcem naših drugih zdravilišč in kopališč iste ugodnosti. Zato upamo, da bo železniški minister se usmilil tudi Slovenije ter dovolil tudi tujim obiskovalcem slovenskih letovišč iste ugodnosti, kakor jih imajo obiskovalci Primorja.

Toda vozne olajšave ne zadostujejo. Veliko bolj vplivajo na potnika razne neprijetnosti, ki jih doživlja pri prehodu meje. Predvsem se mora že enkrat nehati, da vidi carinski uradniki v vsakem potniku — tihotapca. Do potnikov je treba biti drugače uljuden, kakor pa je večina naših obmejnih organov. Vse obmejne postaje bi morale imeti jasne orientacijske table za potovanja v naša zdravilišča in letovišča. Revizijo potnikov je dalje brez izjeme izvršiti v vlaku. Običaj, ki vlada v Boh. Bistriči, da določa dež, kdaj je revizija v vlaku in kdaj ne, je gotovo unicum, ki ni nam v ponos.

Največja nepravilnost pa je nepotrebnost vizum. Tako odveč je ta uvedba, da bi bilo prekasno, če bi bil vizum tudi takoj odpravljen. Naši vladi pa menda sedanjí vizum še ne zadostuje, ker je povišala za Avstrijo vizumsko pristojbino. Avstrijski listi so vsled tega ogorčeni in mi z njimi, ker kako naj sprejme tujec dejstvo, da raste naš dinar, obenem pa zvišuje država davek!

Da bo od zvišanih vizumskih pristojbin trpel samo tujski promet, je jasno in da bomo imeli od tega mnogo večjo škodo, kakor pa od tistih dinarjev, ki jih bodo dali vedno bolj redki tujci, pa je tudi jasno.

Zato proč z vizumskimi sitnostmi in vlada naj prične z delom za dvig tujkega prometa. Korak ministra Radojevića je bil dober pričetek, ki pa izgubi svo vrednost, če mu novi ukrepi vlade ne sledijo.

Kongres Češkoslovaško-jugoslovenskih lig v Rogoški Slatini. V nedeljo se je vršil ob priliki proslave Masarykovega jubileja v Rogoški Slatini kongres Češkoslovaško-jugoslovenskih lig v Jugoslaviji, čigar namen je bil posvetovanje glede ustvaritve organizacije, ki naj poglobi delo za čim najtesnejše zblizanje jugoslovanskega in češkoslovaškega naroda. Kongresa so se udeležile poleg Češkoslovaško-jugoslovenskih lig iz Ljubljane, Maribora številne druge organizacije, kakor Čehoslov. Obec iz Ljubljane, Češki klub iz Maribora, Češka Beseda iz Zagreba in Čehoslov.-jugoslovenska Liga iz Beograda. V cellem se je udeležilo kongresa preko 120 oseb. Na kongresu je bil izvoljen začasni odbor Zveze Češkoslovaško-jugoslovenskih lig, obstoječ iz 26 članov.

Kongres za razširjenje etične kulture. Od dne 9. do 12. t. m. se vrši v Sarajevu kongres za razširjenje etične kulture. Za udeležence je dovoljena polovična vožnja po državnih železnicah. Prenočišča v Sarajevu so brezplačna.

Meteorološka stanica v Splitu. Po odredbi poljedelskega ministrstva se ustanovi še ta mesec v Splitu nova moderna meteorološka postaja.

Nova veterinarska šola. Po odredbi poljedelskega ministrstva se odpre koncem tekočega meseca v Vir-Pazaru v Črni gori nova veterinarska šola za domače prebivalstvo.

Odobren kredit. Odoben je kredit 1.560.720 Din za popravilo ceste Niš—Mramor. Dela se prične jutri.

Odpravljena ekspoziura. Finančno ministrstvo je ukinilo ekspoziuro katastrskega urada Murske Sobotice v Dolnji Lendavi. Funkcije prevzame katastrski urad v Murski Sobotici.

Država Georgija za Darwinovo teorijo. Georgijska zbornica je zavrgla predlog, ki so ga stavili fundamentalisti in ki meri na to, da bi se izdal zakon, ki prepoveduje propagiranje Darwinove teorije v šolah.

Prepoved samomora na Grškem. Grška vlada je izdala odredbo zoper samomor. Ta odredba je bila te dni prvič praktično uporabljena. Znanega hazardista so zasačili v trenutku, ko se je pripravljal za samomor, potem ko je bil zaigral vse svoje premoženje. Kandidata samomora so kaznovali, obsojen je bil zaradi nošnje prepovedanega orožja.

Amundsen namerava poleteti še enkrat na severni tečaj. Iz Newyorka poročajo: Danaes je prispel sem raziskovalec severnega tečaja Ellsworth, Amundsenov spremljevalec. Izjavil se je za napram novinarjem, da podvzame še en poizkus, da doseže severni tečaj. Seveda letala za ta namen niso popolnoma prikladna. Zrakoplov bi bil zato bolj primerno sredstvo. Gre pa zato, če ne bi bil mogoče predrag. Tudi drugi polet je projektiran iz Spitzbergov, seveda s prejšnjim izvežbanim moštvom in pod osebnim vodstvom Amundsen. Ellsworth upa, da pridobi potrebnih 85 milijonov dolarjev s prodajo filmskih pravic in s predavanji.

Podraženje kruha v Italiji. Iz Rima poročajo: Ker so se podražile vsled zopetne carine na žito cene moke za 35 do 40% so bile poprejšnje cene v večini mest razveljavljene. Mali kmetovalci, posebno v južni Italiji tožijo, da so z ozirom na podaljšanje roka prostega izvoza, objavljenega 14 dni pred zopetno uvedbo carine, letošnjo žetev že prodali, vsled česar so veliki mlini utaknili na njihove stroške ogromen dobiček v žep. Cena kruha se je zvišala v Rimu za 35 cent., v Genovi pa za 40 cent., ter se bo, kakor se govori, še bolj zvišala. Vlada bo podvzela vse potrebne mere, da prepreči vsakršno špekulacijo. Govori se tudi o zopetnem zvišanju carine na moko.

Amnestija v Italiji. V Italiji je bil izdan te dni dekret o amnestiji za politične zločine. Izvzet je samo umor in uboj ter vsi prestop-

ki, naperjeni zoper domovino, dobre šege in taki, katerih motiv je dobičakželjnost.

Prost izvoz žita na Poljskem. Dne 28. julija je bila na Poljskem ukinjena izvozna carina na žito, tako da je sedaj izvoz žita iz Poljske popolnoma prost. Pridobitni krogi pričakujejo od tega velik pritok tuje valute, kar bi imelo za posledico veliko izboljšanje poljske trgovinske bilance, ki je bila do sedaj pasivna. Največje zanimanje za poljsko žito kaže dosedaj Angleška, ki hoče dati poljski industriji na žito posojilo 25 milijonov funtov sterlingov.

Nameravan atentat na Coolidge-a, Edisona in Rockefellerja. »Daily Express« poroča iz Newyorka: V Tampu (Florida) je bil aretiran neki Norman Klein, ki je osumljen, da je nameraval umoriti predsednika Coolidge-a. Pri zaslišanju je Klein baje izdal, da obstoji zarota, katere cilj je umor Forda, Edisona in Rockefellerja.

Velika vremenska katastrofa v Mistelbachu. V Mistelbachu (Avstrija) je bila te dni huda nevihta, ki je zahtevala med drugim tudi tri človeške žrtve. Tekom ene ure je padlo nad 100 milimetrov dežja in toče. Večji del žetve je uničen. Cesar ni uničila toča, je odnesla voda. Toča je izbila krompir iz zemlje. Voda in orkanu podoben vihar sta ruvala drevje in žito ter odnašala izruvane stvari kilometre daleč. V hipu je nastala povodenj. Utunilo je mnogo živine, poškodovanih je mnogo poslopij. Škoda se ceni na preko 50 milijard kron. Ubite tri osebe so iskale zavetišča pod nekim železniškim predorom. Pridrla je nenadoma voda, padli so ter utonili.

Neurje na Slovaškem. Na Slovaškem so bile te dni hude nevihte, posebno v okrajih Galszega in Bodrogkőz. Padala je debela toča, ki je uničila večji del žetve. V občini Hamss je zahtevalo neurje 4 človeške žrtve. Štirji delavci so iskali pred dežjem zavetja pod nekim drevesom. Udarila je strela in vsi štirje so obležali na mestu mrtvi. Tudi v vasi Barano je divjala huda nevihta. Strela je udarila v hišo, kjer je sedela družina ravno pri obedu. Družinskega očeta je ubilo. Izbruhnil je požar, ki je hišo popolnoma vpepelil.

Nesreča na cestni železnici. Te dni sta trčila v Londonu dva voza cestne železnice. Dvanajst oseb je bilo več ali manj ranjenih.

Slabi streli. Dne 27. julija je imela avstrijska artilerija na strelišču Bruck-Neudorf vaje. Ob 5. popoldne so priletele 4 granate v vas Winden. Ena je zadela hišo posestnika Georga Hoffmanna, druga je padla na glavno cesto sredi vasi. Ostali dve pa na kraj vasi. Vse štiri granate so eksplodirale. Človeških žrtev po čudnem naključju ni bilo. Pač pa je bila materialna škoda precej velika.

Medvedi in volkovi v Hercegovini. V zadnjem času se je zverjad v hercegovskih planinah silno razmnožila. Posebno volkovi, ki prihajajo v krdelih v vasi ter povzročajo prebivalstvu veliko škodo. Poklali so že toliko živine, da so par kmetov naravnost uničili. Sedaj so se pojavili celo medvedi. Pred nekaj dnevi se je pripetil v Šnici (Duvno) zanimiv slučaj. Neki deček je pasel živino. Ker je pripekalo sonce, je sedel pod bližnji grm in, ker mu je bilo dolgčas je vzel v roke »frul« ter pričel piskati. Nenadoma ga »pobožac« medved po plečih. Deček se je prestrašil ter poklical na pomoč svoja dva psa. Medved je dečka pustil ter navalil na psa. To priliko je pastirček porabil ter zbežal domov. Na pašo si sam ni upal več. Ker pa je pozabil v svojem strahu pod grmom čepico, so jo šli čez štiri dni odrasli s sekirami, vilami in podobnim orožjem opremljeni ljudje iskati. Ko so prišli do grma, se je prikazal medved, toda ni se jim upal postaviti po robu, temveč pobegnil je, čim najhitreje je mogel. Kakor volkovi, povzročajo tudi medvedi prebivalstvu veliko škodo, raztrgali so celo že več konj in volov.

Morilec Amalieje Leirer. Iz Budimpešte poročajo: Policija je prišla v preiskavi zoper Ladislava Okolicsanija, ki je pomagal Juliju Pöddösu pri umoru Amalieje Leirer na sled interesantnim dejstvom. Okolicsany je obdolžen, da je hranil v svojih uradnih prostorih razna razstreljiva, s katerimi je nameraval pogubiti po umoru Leirerjeve v zrak praski brzovlak. Domneva se, da je pobegnil Julius Pöddörs z vlakom, na katerega je nameraval izvršiti Okolicsany atentat na Češkoslovaško: Okolicsany se je hotel na ta način iznebiti Pöddörja, kateremu je bil izročil nakit Leirerjeve v šrambo.

Roparski napad. V Zaječaru je bil izvršen v noči od 20. na 30. pr. m. roparski napad na posestnika Stefana Marinovića. Oboroženi napadalcii so mu odnesli 6000 Din gotovine. Enega od njih, ki je posestnik v isti vasi, so že zaprli, dočim sta druga dva pobegnila.

Roparski napad v Newyorku. »Daily Mail« poroča iz Njujorka: Te dni so vdrlí oboroženi roparji v neko tukajšnjo palačo. Stanovalci so se branili s samokresi. Dva roparja sta obležala mrtva, eden pa ranjen. Četrli je pobegnil z blagajno, v kateri se je nahajalo 100.000 dolarjev.

Vest ga je pekla. Te dni se je zgasil na dunajski policiji 47letni sejmaj Karel Hüßer ter dejal: »Tu imate ključke mojega stanovanja. Umoril sem svojo ženo. V stanovanju jo boste našli!« Policijska komisija se je podala na lice mesta ter našla tam strašno razmesarjeno, že močno razkrojeno žensko truplo, ki je bilo polno črvov. Truplo se je nahajalo v takem stanju, da je bila preiskava na lico mesta izključena. Komisija je mogla ugotoviti samo to, da je imela umorjena ženska črepijo popolnoma razbito. Pri zaslišanju je povedal morilec predzgodovino, ki napravi precej verjeten vtis. Lansko spomlad se je seznanil z žensko na sejmu v Linzu. Živela sta pozneje na Dunaju v divjem zakonu, vsak na svoj račun. Razmerje se je kmalu poslabšalo. Hüßer trdi, da je bila Horvathova zelo moških željna. Opetovano mu je rekla pred pričami: »prestar si mi, ra-

bim moža in ne starčka!« Pred 14 dnevi mu je izjavila, da ga ne rabi več ter, da bo njegovo sobo oddala. Pokleknil je pred njeno posteljo ter jo prosil, da ga pusti vsaj toliko časa v stanovanju, da zasluži zopet kaj denarja. Ob pol 5. zjutraj je pograbil — sam ne ve, kako je prišlo — ključno ter udaril spečo žensko po glavi. Ko je zastokala, je vstal in, ko je videl kri, je pobesnel. Stenilo se mu je pred očmi in dal ji je še več udarcev dokler ni videl, da je pričela v agoniji »brcati z nogami«. Nato je spal par dni v hotelu, končno pa se je vrnil v stanovanje ter ležal poleg ubite ženske. Celo govoril je z njo: »Vidiš, tako je moralo priti, ali je bilo tega treba?« Ko je postal mrliški duh že neznošen ter so se pojavili na trupu črvi, je kupil steklenico lizola ter truplo polil. Ko je izvršil umor, je imel še 40 šilingov. Ko jih je porabil, je zastavil vse svoje in njene stvari in ko ni imel nobenega denarja več je sklenil, da se javi. Par dni se je klatil okrog policije, naposled se je pa vendar ojunčil in stopil v urad.

Umor prišel na dan po 11 letih. V Scheibbsu je bil pojasnjen te dni umor, ki je bil izvršen pred 11. leti. Takrat 12letni Leopold Oberleitner, sin cestarja je imel razmerje s hčerjo nekega bajtarja. Nenadoma so našli dekleta zadavljeno v bližnjem gozdu. Fant je bil že takrat na slabem glasu in domnevalo se je, da je dekleta umoril, vendar pa se stvar ni dala dokazati. Sedaj je imel razmerje z drugim mladim dekletom. Njegova ljubica je prišla v blagoslovljeni stan. Takoj po porodu pa je umrla na zagoneten način. Tudi sedaj se je zopet sumilo, da jo je spravil Oberleitner s sveta. Orožniki so ga dalj časa opazovali, vendar niso mogli najti nobenih indicij. Kljub temu so ga te dni nenadoma aretovali ter mu rekli v obraz, da je morilec obeh deklet. Fant se je silno prestrašil in priznal, da je umoril svojo prvo ljubico. Pravi, da sta živela že delj časa v neslogi, ker ni priznal, da je oče otroka, ki ga je pričakovala. Nekoč jo je povabil v gozd. Tam sta spolno občevala, nakar ga je ljubica prosila s povzdignjenimi rokami, da se prizna kot oče. To ga je silno razjezilo. Udaril jo je parkrat s pestjo v obraz in ko je hotela bežati ji je odvzel plet, ji ga ovil okrog vratu ter jo toliko časa dušil, dokler ni izdihnila.

Osođopolen smeh. V soboto je bil na Dunaju pogreb bivšega župana Neumanna. Pri tej priliki je prišlo zopet do velikih kravalov. To pot so bili tepeni nacionalisti. Pobesneli komunisti in republikanci so pretepali celo vojake, ki niso ničesar zakrivali. Neznani demagog je imel v Pratersternu nagovor. Dva mladeniča, sin trgovca s premoženjem, abiturient Josef Mohabka in njegov prijatelj Ernst Hoffmann sta se pri tem smejala. Neki grbasti človek je priložil radi tega Hoffmannu krepko zausnico ter prišel spričo dejstva, da sta imela mladeniča »sturner« znake, kričati, da sta hakenkreuzlerja. V svesti si grozeče nevarnosti sta mladeniča zbežala v nasprotni smeri. Množica je udrla za Mohabko, ki je pritekel končno ves upehan v hotel Dresden, kjer je iskal zavetišča. Množica je drla za njim ter ga na hodniku napadla. Od neznanih individvijev je dobil tri sunke z nožem, od katerih mu je eden prerezal žilo odvodnico na vratu, drugi pa ranil srce. Mohabka je imel še toliko moči, da je pribežal v portirjevo ložo, kjer se je zgrudil mrtve na tla.

Dr. Jefremov II. v Bosenskem Brodu. Te dni je bil razkrit v Bosenskem Brodu slučaj, ki je jako podoben zagrebški aferi Jefremov. Gre za Čeha Franja Kopeckega, ki se je utihotapil na podlagi falzificiranega maturitetnega spričevala v državno službo, kjer je zavzemal skozi 7 let važna in delikatna mesta. Med drugim je bil nameščen Kopecki pri poštnem uradu v Bosenskem Brodu. Pri tej priliki je ogoljufal poštno direkcijo, finančno delegacijo in direk. državnih železnic v Sarajevu. Pozneje je služil pri davčnih uradih v Prijedoru, Gračanici, Tuzli in Derventu, kjer je bil skoraj povsodi blagajnik. Svoje posle je videl tako, da je prišel l. 1920 v kazensko preiskavo. Pozneje je bil amnestiran. Sedaj pa so ga popolnoma razkrinkali. Ugotovilo se je, da ni nikdar študiral srednje šole. Proces vzbuja v Bosenskem Brodu veliko zanimanje, ker je bil Kopecki zelo popularna oseba.

Poneverba. Z Rakeka je pobegnil finančni pripravnik, ruski begunec Brdakov ter odnesel svojim tovarišem 1500 Din. Odpejal se je z vlakom v smeri proti Zidanemu mostu.

Prijet defraudant. Te dni je prišla beograjska policija dolgo iskanega Petra Radosavljevića, bivšega provizoričnega kondukterja poštne ambulance, ki je poneveril svoječasno 36.000 Din uradnega denarja. Radosavljević se je pripeljal ravno iz nekega kopališča, kjer je živel pod napačnim imenom. Misleč, da je stvar že takorekoč pozabljena se je vrnil v Beograd, kjer pa so ga detektivi spoznali že takoj, ko je izstopil iz vlaka.

Žrtve cirkuške nervoze. Kakor znano, se mudi trenutno v Novem Sadu cirkus Kludsky. Za cirkus vlada zelo veliko zanimanje. To priliko so izkoristili žeparji, ki so cpenili že par ljudi, katerih pozornost je bila preveč koncentrirana na cirkuške predstave. Tako se je zgodilo te dni tudi poručniku Gortanu, ki ga je olajšal žepar kar za 8500 Din in nekemu notarju, kateremu je bila ukradena dragocena doza.

Velika tatvina. V stanovanje ravnatelja industrijske banke Mirka Rosnerja v Tuzli se je vtihotapil v njegovi odsotnosti neznan lopov, ki mu je odnesel ročno blagajno. V blagajni se je nahajalo mnogo zlatoga in srebrnega denarja, in raznih dragocenosti v skupni vrednosti nad 100.000 Din.

Samomor pred sodiščem. Pred nekim londonskim sodiščem se je vršila te dni obravnava zoper nekega posestnika farme. Mož je bil obtožen, da je izsilil od svoje žene podpis pismene pogodbe, glasom katere bi bil dobil polovično lastnino na posestvu svoje žene. K podpisu je prisilil ženo s tem, da ji je grozil s puško. Neposredno, predno

je razveljavil sodnik pogodbo, je žet obtoženec iz dvorane na hodnik, kjer se je ustrelil.

Samomor ruskega begunca. Te dni se je obesil v Nišu ruski begunec Vladimir Iliš. Vzrok samomora je baje domotožje in žalovanje za svojci, ki žive v Rusiji in o katerih Iliš ni dobil že dalje časa nobenih vesti.

Dva samomora na Akropoli. Iz Aten poročajo: Mlada umetnica tukajšnjega varietéja: »Music Halle«, strašna kokainistinja se je vrgla te dni, ker jo je zapustil ljubimec, iz višine 70 m z Akropole ter obležala mrtva. Razven nje se je vrgla dotičnega dne še ena oseba z Akropole.

Poizkusen samomor bivšega mestnega poglavarja. Afera bivšega mestnega poglavarja v Stari Kaniži, Radivoja Lungurova, ki ga je osumil njegov naslednik mestni poglavar Koloman Palmar komunističnih spletk, je znana. V par dneh se je izkazalo, da je Lungurov nedolžen. Palmar je bil odstavljen, Lungurov pa je bil imenovan za policijskega šefa v Subotici. Te dni je povabil Palmar višjega notarja Simića k sebi na stanovanje. — Ko je vstopil Simić v Palmarjevo sobo, mu je vročil Palmar neko pismo ter ga prosil, da ga odda adresatu. Med tem, ko je odpiral Simić svojo listnico, da pismo shrani, je izpil Palmar hitro 5 gr veronala. Simić je poklical zdravnika, ki je izčistil Palmarju žolodec. Palmar je izjavil, da se je hotel usmrtiti iz bede.

Nravnostni delikti na 75-letni ženski. Dunajska policija je prejela sledeče obvestilo: Dne 25. julija je skušal izvršiti v Kragelsdorfu pri Wolfbergu na Koroškem 28 do 30 let star mož na 75letni starki nravnosten zločin. Ker se je branila, ji je dal več sunkov z nožem v prsi in pobegnil.

Sedemdesetleten bigamist. Pred nekim londonskim sodiščem se je zagovarjal pred par dnevi 70letni pastor Aron Emanuel Suffry radi bigamije. Ker je mož že od leta 1908 duhovni pastir v Waterlooovillu, kjer je užival doslej velik ugled ter bil jako priljubljen, vzbuja njegova afera veliko senzacijo. Suffry, se je oženil prvič leta 1872 v Rumuniji, toda njegova zakonska sreča ni trajala dolgo in po dveh letih je šla njegova žena od njega. Pozneje se je preselil na Angleško, kjer se je poročil pred 15 leti v drugič. Nereča je hotela, da se je zgasil pri njem mlad mož, ki se mu je predstavil kot njegov sin iz prvega zakona ter mu med drugim tudi povedal, da je njegova prva žena kljub svojim 70 letom še vedno čila in žvrsta. Stvar je prišla njegovi drugi soprogi do ušesa, ki ga je ogorčena zapustila in ovdadila sidišču.

Prva poveljnica gasilcev na Poljskem. Varšavski listi poročajo, da je bila v občini Gorzkoviz pri Pitrkovu izvoljena za poveljnico gasilske čete neka ženska. To je prvi slučaj te vrste v Poljski.

Senzacionalen proces. Los Angeles ima zopet svojo senzacijo. Te dni se vrši tam proces zoper Charlesa Stephensa, Chavda, Holcomba in Adriana Wooda, ki so obtoženi, da so nameravali ugrabití filmski »star« Mary Pickford, Polo Negri in vnuka milijarderja Edvarda Dofenja, da izsilijo veliko odkupnino. Seveda se še ne ve, če gre za resen proces ali samo za posebno rafinirano reklamo v prid filmskega »star«.

Dva ortodoksna škola v Ameriki. Iz Newyorka poročajo: Ruski škof Adam Filipovski je odstavil, baje na povelje patriarha dosedanjega škola Platona, ter proglasil samega sebe za poglavarja pravoslavne cerkve v Ameriki. Platon se je obrnil na sodišče, ki je razsodilo, da mora izročiti Filipovski cerkev njemu. Toda Filipovski se je zabarikadiral s svojimi pristaji v zakristiji, nakar je zbral tudi Platon svoje pristaje ter udrl v zakristijo. Prišlo je do velikega pretepa. Končno je bil Filipovski aretiran, ker se ni pokoril sodnemu povelju. Platon pravi, da je Filipovski boljševiden agitator, ki »ploh ni škof, temveč preprost rimsko-katoliški duhovnik, dočim trdi Filipovski, da je patriarh njegovega nasprotnika odstavil ter poklical v Rusijo na odgovor.

Boj zoper vtihotapljanje alkohola. Te dni so zaplenili ob severo-ameriški obali francosko ladjo, na kateri se je nahajalo 3000 zabojev whiskyja. Posadka je bila aretovana.

O. Z. javnih namestencev in vpokojencev ima v četrtek, 6. t. m. ob 20. pri »Mraku« široo odborovo sejo. Dnevni red: Zadnji ukrepi Gl. Saveza in sestava neoblikovane kandidatne liste za občni zbor O. Z. — V soboto 8. t. m. sestanek vseh delegatov ob 20. uri istotam. V nedeljo 9. t. m. ob 9. uri v »Mestnem domu« občni zbor O. Z. — Predsedstvo.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 5. avgusta t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritično, desno.

Rimske aristokratije zoper današnjo modo. Pod vodstvom grofice Rasseruggi se je pričelo med damami rimske aristokracije gibanje zoper kratka krila, globoke dekolateje, gole roke, pušenje in kratke lase današnje ženske mode.

Velika dedščina. Iz Erlaua poročajo o zanimivi dedščinski zadevi. Krilni adjutant Ludvika Kossutha, major Dovozy, se je preselil iz Vilagosa v Ameriko ter si pridobil velikansko premoženje, ki ga je zapustil svoji starejši sestrí. Po njeni smrti, malo pred izbruhom svetovne vojne, so dobili sorodniki obvestilo, da so podedovali veliko premoženje ter, da naj pridejo v Ameriko, da bodo denar dvignili. Vojna je odhod preprečila. Sedaj pa je prišlo iz Amerike obvestilo, glasom katerega je podedoval brivec Ivan Peter, sorodnik umrle sestre majorja Dovozyja, 100 milijonov dolarjev. Tudi ostali Dovozyjevi sorodniki hočejo sedaj ugotoviti svoje pravice.

Lažnjivec, bojasilivec, hvalak. Kapitan Peter Wright, bivši tajnik angleskega najviš-

jega vojnega sveta, je izdal pred kratkim knjigo s naslovom »Portreti in kritike«, v kateri se nahaja med drugim tudi študija o umrlem velikem liberalnem državnem Gladstone-u. Wright piše o Gladstone-u med drugimi sledeče: »V javnosti je propagiral znanost in konsekvenco, dočim je letal v svojem privatnem življenju za vsakim krilom ter mu je bila vsaka dobra. Sedaj objavljajo londonski listi odprto pismo, ki sta ga pisala Wrightu Gladstone-ova sinova, lord Gladstone in H. N. Gladstone. Pismo ima sledečo drastično vsebino: »Gospod Peter Wright: Izvedela sva za Vaše čevkanje o gospodu Gladstone-u v Vaši knjigi »Portreti in kritike«. Vi ste lažnjivec. Ker obrekujete mrtvega človeka, ste bojazljivci. In ker mislite slednjič, da bo javnost Vaše izmišljotine verovala, ste bedaki.«

Ljubljana.

1.— **Potres v ljubljanski okolici.** Dne 8. avgusta ob 0.30 in 43 sekund je bil zaznamovan v potresni opazovalnici zavoda za geodamiko potres v razdalji 10 km od Ljubljane. Prosimo vse one, ki so potres čutili, da javijo to omenjenemu zavodu. Dopisi pošiljate prosti.

1.— **Smrtina nesreča — posledica neurja.** Kakor skrajno po vsej Sloveniji, je divjala predvčeršnjim tudi v Ljubljani huda nevihta. Vihar je bil tako močan, da je polomil več dreves ter izruval na ljubljanskem polju par kozolcev. Ob 18.30, ko je bil vihar najhujši, se je vračal 40letni pekovski pomočnik Anton Rupnik po Gosposvetski cesti domov. Neurje ga je zalotilo v Lattermannovem drevoredu pri trafiki nasproti pivovarne Union. Vihar je odlomil z bližnjega kostanja veliko vejo, ki je padla Rupniku na glavo ter mu prebila lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je pa kmalu po prihodu umrl.

— **Deločarja s zaprekami.** Trgovka Barbara P. se kljub pravdomočni sodnijski odločbi ni hotela izseliti iz svojega stanovanja v Gledališki stolbi. Zato jo je bilo treba siloma deložirati. Huda Barbara pa na poziv uradnih organov ni hotela odpreti, zato so poslali po ključavničarja. Ko je ta vrata odprl, je počil v stanovanju strel in Barbara je zakričala: »Imamo šel! Kdor pride notri, za tega ne odgovorjam! Seveda se uradni organi niso dali preplašiti. Posledica korajžne-

ga nastopa bo edino ta, da bo imela Barbara P. neprilike z oblastmi.

— **Lačen tat.** Neznani uzmovci je obiskal te dni gostilničarja Kavčiča v Zgornji Siskli. Prišel je ponoči skozi okno ter ukradel štiri dinarje, par ključev in nekaj cigarete. Lopov je moral biti hudo lačen, kajti odnesel je tudi skledo solate, ki jo je na dvorišču pojedel. Dočim je bil plen, ki ga je napravil tu, neznan, je imel v prtljaji nekoliko več sreče. Tam je ukradel 400 Din vreden kovčeg, stroj za striženje las in britev.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 3. avgusta 1925.

Vrednote: Loterijska 2½% državna renta za vojno škodo den. 285; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 238; Merkantila banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 808, bl. 815; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 65; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 105, bl. 128; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 340, bl. 348; Združene papirnice Vevče, Goriciane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100, blago 108; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke den. 25, bl. 25; 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 25, blago 25.

Blago: Les: Hrastove vozovne deščice, 43 mm — 2.65, 53 mm — 2.85, I. in II. vrsta, feo meja 2 vag., den. 1250, bl. 1250; smrekove deske, pariško blago, I. in II. vrsta, 1 m <, 12 cm šir., 27 mm deb., feo meja blago 1500; bouls, 27, 70, 80, 90, 110, od 30 cm blo-dov naprej, 5%, 2.50 — 3 m ostalo nad 3 m, beo meja bl. 1350. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 320; pšenica hrvaška, par. Ljubljana bl. 272.50; oves slavonski, par. Ljubljana den. 220, bl. 235; ječmen bački, par. Ljubljana bl. 235; kornu-za slavonska, par. Ljubljana bl. 225; laneno seme, feo Ljubljana den. 450, bl. 500; krom-pir, novi, feo štajerska postaja bl. 60.

BORZE.

Zagreb, dne 3. avgusta: Devize: Dunaj 771.5—781.5, Berlin 1307—1317, Budimpešta

0.0775—0.0785, Italija izplačilo 199.88 do 202.28, London izplačilo 267.79—269.79, ček 267.75—269.75, Newyork ček 55.01—55.61, Pariz 261—266, Praga 163.12—165.12, Svica 1071.5—1079.5, ček 1071.5—1079.5; valute: dolar 54.2—54.8.

Curii, dne 3. avgusta: Beograd 9.30, Berlin 1.2260, Newyork 515, London 25.01, Pariz 24.40, Milan 18.80, Praga 15.25, Budimpešta 0.007245, Bukarešta 2.65, Varšava 94.50, Dunaj 72.475.

× **Sejm za pivovarniški ječmen.** Bratislava borska organizira v prostorih Mednarodnega donavskega sejma v Bratislavi sejm za pivovarniški ječmen. Sejm se bo vršil od 25. do 30. avgusta t. l. Posetniki sejma bodo imeli iste olajšave, kakor so dovoljene posetnikom donavskega sejma: znižanje železniških tarif, brezplačni vizum, pomoč pri iskanju stanovanj itd.

× **Dostava vozov za prevoz drv.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse interese na potrebo, da se izvrši prevoz drv za kurjavo v toku mesecav avgusta in septembra t. l., ker je v izvozni sezoni računili z velikim pomanjkanjem vagonov in se bo ves vozni park uporabljal v prvi vrsti za prevoz kvarljivih poljskih pridelkov itd. Da se izognejo poznejšim neprilikom in pritožbam, je v interesu trgovcev s kurjavo, da pravočasno disponirajo na svoja oddajna skladišča za zimo potrebne količine kurjave.

Pustolover Strasnov nadaljuje.

»Dragi ministerialni svetnik, Vaše govorjenje me zabava. Kaj se pravi »napačno«, kako naj to razumem?«

»Prosim, ekszellenca, čas je drag. Zato bom prav kratek. Povejte mi torej svoje mnenje o dr. Franku.«

»Moje mnenje o dr. Franku? Torej, če hočete res vedeti. Dr. Frank je edini pametni človek na Hrvaškem!«

»Tako je. To priznavam tudi jaz.« Pristavil sem: »Dr. Frank je edini človek na Hrvaškem, ki je vlekel zunanega ministra za nos.«

»Kaj hočete zopet s tem reči? Zdi se, da gre za jako važne stvari?«

»Da, ekszellenca, stvari so dosti važne. Ekszellenca ste blagovolili že takoj v začetku

reči, da boste govorili o tem z zunanjim ministrom osebno. Če se bo zdelo gospodu zunanjemu ministru umestno, Vam bo itak sam dal pojasnila o moji misli. Prišel sem zato, da Vam povem samo sledeče: Ne nameravam vlačiti Vaše osebe v to kočljivo zadevo. Zal pa moram že sedaj povedati, da mi bo nemogoče zamolčati v referatu razmerje hrvaškega bana do cele zadeve. Toda obljubljam Vam, ekszellenca, da se bom potrudil ublažiti vse okoliščine, ki bi Vam utegnile povzročiti neprilike. Zato bi imel pa do Vasa neko prošnjo, ekszellenca.«

V banu je od jeze kar kuhalo, videl sem, da se je bal. Kljub temu je napravil prijazen obraz ter menil smehljaje:

»Z največjim veseljem. V kolikor odvisi od mene ter je izpolnjivo, — prosim kar povejte, če vnaprej sem pripravljen Vasa ugoditi.«

»Pravzaprav gre samo za malenkost. Na škofjskem seminarju je neki ravnatelj dr. Baron, ali ga mogoče poznate ekszellenca?«

»Da.«

»Torej ta dr. Baron bi postal rad djakovaški škof. Ni izključeno, da bo imenovan. Ker pa vem, da protežirate Vi, ekszellenca, kandidato kanonika Mihajloviča, bi Vas prosil, da se v slučaju, da bo imenovan kljub temu Baron, ne poslužite pristojne Vam pravice »veta.««

»Prosim, od srca rad. Meni ni nič na tem, če je imenovan Mihajlovič, ali ne. S političnega stališča mi je popolnoma egalno, če postane djakovaški škof Baron ali pa Mihajlovič.«

»Hvala, ekszellenca, povdarjam, da bom tudi jaz držal, kar sem obljubil.«

»Sedaj pa, dragi ministerialni svetnik, boste tako dobri ter se izjavili v zadevi nekoliko bolj izčrpno. Zakaj gre pravzaprav pri dr. Frankovi aferi?«

Razžaljen sem vstal, si nadel strog uraden obraz, se globoko priklonil ter dejal: »Ekszellenca, neizmerno obžalujem, to mi je nemogoče.«

Nato sem pogledal na uro. »Oprostite ekszellenca, nimam časa, z opoldanskim br-zovlakom se moram odpeljati. Jutri zjutraj moram na Dunaju referirati.«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

V oklopniku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Debelo pogleda Leonor Georga, ki ji to tako mirno pripoveduje. Potem stisne ustnice in temno pogleda v stran.

»Imate prav, popolnoma prav,« reče nato. »Vozimo torej dalje!«

In zopet drvi avtomobil po svežem zelenju, v katerem je odeta stepla.

»Ali vidite one točke, ki se tam premikajo?« vpraša čez nekaj ur Georg z iztegnjeno roko.

Da, temne pike, ki se gibljejo v stepi vidi Leonor, več pa ne, daljnogleda pa ne more uporabljati pri tako hitri vožnji.

»To so kulani,« razlaga Georg, »azijski cebri, divji konji, od katerih izvirajo naši koristni domači konji, vsaj tako razlagajo učenjaki.«

»Da, slišala sem že o teh divjih stepnih konjih; to so pristni divjaki, ne le podivjani, kakor mustangi po ameriških prerijah in pampah. Kajne, dajo se tudi ukrotiti? Kirgizi in Kalmiki jezdiyo na njih?«

»Ne, ti se ne morejo ukrotiti. Le kakor pravljico pripovedujejo v azijskih stepah od ust do ust, da je bilo videti ukročenega kulana, in ta ali oni znameniti khan je jezdit na kulanu. Resnicoljubni stepni prebivalci pa se smehljajo, če slišijo tako bajko. Cebre so že vpregli in jahali so tudi na njih, nikdar pa ne na ku-

lanih. Ujeti mladiči so najprej prikupni, pijejo mleko od kobile, ko pa jim hočejo nadeti sedlo, grizejo in skačejo in vsa jahalna umetnost, ki jo poizkuša kalmik nič ne pomaga; poklicali so še celo ameriške cow-boys, a tudi ti niso nič opravili. In potem se konj tako valja in prekucuje, da si redno zlomi križ. Kulan sploh ne živi v ujetništvu, kmalu pogine — vsled domotožja po prosti stepi.«

»Ampak lovijo jih pa?«

»Da. In sicer je to najdragocenejši lovski plen, ki ga poznajo prebivalci teh step, radi okusnega mesa in radi kože, zlasti pa, ker je lov nanje tako sila težak. Noben konj ga ne dohiti, noben pes ga ne more goniti in bližajočega se lovca zaduha kulan iz neverjetne daljave. Lov je mogoče le pogorju, kamor se pota v vročem poletju in kjer se izpremeni v divjo kozo. Na pripraven kraj privedejo kobile; zakaj moški kulan — govorim kot lovec, mis — zelo ljubi krotke kobile, sicer pa o mešani rasi ni nič znanega. Ubegele kobile uvrsti kulan vedno v svojo čredo. Torej za vabo je krotka kobilica. A to je treba z velikim trudom priučiti za ta posel, med tisoč je najti eno, ki je sposobna za ta posel. Zakaj ne smejo je privezati, to bi kulan takoj zapazil in se ne bi približal. Kobilica pa se boji kulana kakor divje zveri in vseeno mora zaljubljeno hrskati. Če imajo tako kobilico, pride kulan k njej, lovec čaka pa še vedno težka naloga, da se neopažen približa, seveda proti vetru in to je možno le v gorovju. Kdor ustrni kulana, je junak stepe.«

Kakor rečeno, tako storjeno. Zivali so spredaj nekoliko vstran; izpremene le smer in s sto konjskimi silami in prav toliko kilometri drevi avto čez stepo. Splošna razburjenost vname še celo Adama, toda on ne misli na lov.

»Otroci, pripravite lonec, danes zvečer bomo imeli kulanov golaž!«

Kakor se povečuje senčna slika, če porivamo laterno magiko bližje k platnu, tako hitro so se povečevali kulani. Čreda je štela dvajseteno žival. Še vedno so se pasle; na avto, ki je vozil v daljavi, sploh niso pazile, to je moral storiti vodilni žrebec, ki je tudi edini pogledoval k vozu — tedaj se pa že zadrevi tuja pošast proti njim — vse živali istočasno vzravnaajo glave, natanko razločijo potniki prestrašen pogled otrplih oči — silen krik žrebcev, glas, ki ni prav nič podoben hrskanju — in v divjem diru beže živali za žrebcom. Spodnji del teles se jim skoro dotika tal.

Krasni ekseplariji so, podobni cebrom, le enobarvni in sicer rumenkasto sivi. Če bi bili sivi, bi jih lahko zamenjali z osli, to se pravi z afrikanjskim divjim oslom, ki je tudi prav elegantna divjačina. Ušesa, griva in rep imajo taka kot osel. Postave pa nikakor ne moremo primerjati z našim okornim lenim oslom. Divji osel je podoba svobodne divjosti in moči.

Leonor nima mnogo časa za opazovanje. Georg uporabi minute, da jo pouči, najprej ji reče:

»Ali bi ne mogli teh kulanov tamle, čeprav so tako hitri, dohiteti z našim avtomobilom?«

»Pravkar sem hotel to predlagati, mir.«

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je laboratorij znanstvenega dela, katero omogoči rastlini do izredno hitrega rastoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavočniku Din 5.—. Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA« V KRANJU.
Stalna zaloga: Herzmansky, Korolka, Adria, Bajc, Urbanič, Kane.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par.

Oglase

Na vsi liste naše kraljevine sprejeto po originalni ceni. Biro »Re-viziacija«, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Trgovski lokali

moderno urejeni, v novi zgradbi v Ljubljani, na prometni cesti blizu glavnega kolodvora se oddajo v najem. Naslov v upravo lista.

Upokojenec

bivši skladiščnik, zmožen več jezikov in pisarniških del, išče mesta kot hišnik, skladiščnik, sluga, in-kasir ali kaj sličnega. — Zahteve stiske. — Ponudbe na upravo lista pod »Vestenc«.

Znanja

želi akademsko naobrazena gospo-dična z inteligentnim gospodom v starosti od 22—24 let, s katerim bi lahko konverzirala v nemščini in francoščini. Ponudbe je vpsolati s liko na upravo »Narod. Dnevnik« pod »Nada«.

Službo blagajničarke

išče gospodična, vešča tudi vseh pisarniških del. — Ponudbe prositi na upravo lista pod »Blagajničarka«.

Trgovski uradnik

perfekten knjigovodja in korespon-dent, z dolgoletno prakso, išče pri-mernega mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra moč«.

Kolesa in šivalne

stroje kupujte edino le pri,

Josip Petelinc-u

Gritzner, Phönix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumaticke, Igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezanju je brezplačen.

Na velikol Na malo!

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravno-kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do Din 150.—, otroške od Din 50.— do Din 70.— nakiteni od Din 100.— naprej — dokler traja zaloga. Oglejte si cene v izlozbi

MINKA HORVAT, Ljubljana, Stari trg štev. 21

Širite »Narod. Dnevnik«!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta štev. 1a, II. nadstropje.

Fižol za kuho

mešane vrste kg Din 1-75
čiste vrste kg Din 2-25

prodaja

Sever & Komp., Ljubljana.

Službo išče

slastičarski delavec, bodisi v kakem hotelu, bodisi v slašičarni. Po-nudbe na upravo lista pod šifro »Slašičar«.

Kupujte samo pri
JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA

otroške majce, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišča mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.